

ตอนที่ 3

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์แนะแนว

บทที่ 4

อาจารย์แนะแนว

เนื่องจากนักศึกษาที่เรียนในสาขาจิตวิทยาการให้การปรึกษาและแนะแนว ซึ่งเลือกเรียนวิชาเอกในสถานศึกษา จะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในระดับปริญญาตรีได้ เมื่อนักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ภาคสนามในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาได้ฝึกนำความรู้ที่เรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้การปรึกษา ไปใช้ในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในฐานะที่เป็นอาจารย์แนะแนว ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในด้านบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการคือ บริการสำรวจ เป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้การปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการประเมินติดตามผล ดังนั้นอาจารย์แนะแนวจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในชั่วโมงวิชาแนะแนว ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของบริการสนเทศที่จัดให้แก่นักเรียนโดยตรง ผลที่คาดว่านักศึกษาและภาควิชาจิตวิทยาจะได้รับจากการจัดการเรียนการสอนวิชาแนะแนวในภาคสนาม จึงมีดังนี้

ความสำคัญของการฝึกภาคสนามวิชาแนะแนว ของนักศึกษามีดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีพุทธิพิสัย (ความรู้ความเข้าใจ) มีจิตพิสัย (ความฉลาดทางอารมณ์) และทักษะพิสัย (ความเชี่ยวชาญในการสอน) ในการทำหน้าที่เป็นอาจารย์แนะแนว โดยผ่านการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง และตอบสนองหลักสูตรการศึกษา สาขาจิตวิทยาการให้การปรึกษาในสถาบันการศึกษา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพของนักศึกษาในฐานะที่เป็นอาจารย์แนะแนวว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากหรือน้อย
3. เพื่อรวบรวมข้อมูลและตัดสินใจ เกี่ยวกับทิศทางของการประกอบอาชีพอาจารย์แนะแนวในปัจจุบัน/ อนาคตของนักศึกษา

4. เพื่อการติดตามประเมินผลคุณภาพของนักศึกษา จากการฝึกภาคสนาม และนำผลที่ได้มาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรฯ และการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาจิตวิทยาการให้การปรึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในบางโรงเรียนที่ไม่มีอาจารย์แนะแนวที่จบสาขานี้โดยตรง หรือมีนโยบายว่า “**ครูทุกคนสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์แนะแนวได้**” โดยให้อาจารย์แนะแนวเพียงคนเดียวไปเขียนแผนการสอนวิชาแนะแนวในแต่ละระดับชั้นเรียน แล้วนำแผนการสอนเหล่านี้ให้อาจารย์ทุกกลุ่มสาระวิชาในโรงเรียน ไปดำเนินการสอนวิชาแนะแนว ซึ่งถ้าเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆที่จะทำให้การเรียนการสอนวิชาแนะแนวมีประสิทธิภาพ ปรากฏว่า

อาจารย์ทุกคนในกลุ่มสาระวิชา และอาจารย์แนะแนวมีความเหมือนกันคือ จบการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรี

แต่มีความแตกต่างอีกจำนวนมากมาย ได้แก่ บุคลิกภาพภายใน (คือ ความฉลาดทางอารมณ์ หรือ EQ.) ลักษณะการสอนวิชาแนะแนวที่ต้องการความยืดหยุ่นได้ เน้นการสอนในรูปแบบของการทำกิจกรรมมากกว่าการบรรยาย (คือ กลุ่มสาระวิชาอื่นๆ อาจารย์จะต้องสอนเนื้อหาสาระ ให้จบตามหลักสูตรรายวิชา/ แห่งชาติ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาไปสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ตรงกันข้ามกับเนื้อหาสาระของวิชาแนะแนว เป็นการให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งถ้านักเรียนหรืออาจารย์แนะแนวพบว่า นักเรียนบางคนมีปัญหา จะได้ขอรับบริการแนะแนวด้านอื่นๆเป็นรายบุคคล)

สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ อาจารย์แนะแนวต้องเตรียมการเรียนการสอนวิชาแนะแนว โดยนำกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วิชาแนะแนว (หรือกิจกรรมแนะแนว) เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจารย์แนะแนวจึงควรทำความเข้าใจความหมายของ “กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน” และ “วิชาแนะแนว” ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 20) ที่ระบุไว้ดังนี้

ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

“กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในที่นี้ขอใช้คำว่า “วิชาแนะแนว” แทน “กิจกรรมแนะแนว” ดังนี้

ความหมายของวิชาแนะแนว

วิชาแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้การปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

คุณลักษณะของอาจารย์แนะแนวที่ดี

เนื่องจากอาจารย์แนะแนวมีบทบาทหน้าที่ในการจัดบริการ 5 บริการ แต่นักเรียนและบุคคลส่วนใหญ่เข้าใจว่าหน้าที่หลักของอาจารย์แนะแนวคือ การจัดการเรียนการสอนวิชาแนะแนว ดังนั้นบุคลิกภาพที่ดีของอาจารย์แนะแนวแบ่งได้เป็น 2 คุณลักษณะดังนี้

1. **คุณลักษณะของอาจารย์ที่ดี** ตามผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะ และพฤติกรรมของครูตามจรรยา มรรยาท และวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526” สรุปได้ดังนี้ คือ (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ, 2544 : 429-430)

1) **คุณลักษณะมุ่งมั่นในผลงาน** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ มีการเตรียมการสอน ใช้สื่อการสอน ประเมินผลการสอน และพยายามให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์

2) **คุณลักษณะตรงต่อเวลา** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การรักษาเวลาทั้งในด้านการสอน การนัดหมาย และการทำงาน

3) **คุณลักษณะยุติธรรมในการตัดสินผลการเรียน** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การให้คะแนนถูกต้องตามความเป็นจริง

4) **คุณลักษณะยุดิธรรมในการตัดสินปัญหา** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ พยายามเข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาก่อนที่จะแก้ปัญหา และสามารถตัดสินปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

5) **คุณลักษณะมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ รู้หน้าที่และสิทธิของตน ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลเป็นหลัก รับฟังความคิดเห็น และยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

6) **คุณลักษณะปฏิบัติตามกฎระเบียบ** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญ คือการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา การปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับอาชีพครู และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครู

7) **คุณลักษณะที่มีความพยายามในการสอน** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ พยายามศึกษาหาความรู้นำมาประกอบการสอน พยายามหาวิธีแก้ไขในด้านการสอน และพยายามสอนเด็กที่มีปัญหาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

8) **คุณลักษณะตั้งใจในการสอน** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุด และการเอาใจใส่ต่อผลการเรียนของเด็ก

9) **คุณลักษณะสามารถควบคุมอารมณ์** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ อดทน อดกลั้น ต่อคำพิพากษ์วิจารณ์ และไม่โกรธง่ายเมื่อถูกนักเรียนรบกวน

10) **คุณลักษณะอดทนเมื่อเกิดอุปสรรคในการสอน** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคืออดทนที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง ไม่เลิกเสียกลางคัน และไม่ท้อถอยในการสอน

11) **คุณลักษณะใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้คุ้มค่า** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างประหยัด อธิบายให้เด็กเข้าใจก่อนใช้ รู้จักเก็บรักษาและซ่อมแซมให้ใช้ได้อีก ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัสดุเหลือใช้ให้เป็นประโยชน์ และวางแผนการใช้อุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า

12) **คุณลักษณะศรัทธาในอาชีพครู** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การไม่กระทำการใดๆที่จะทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของอาชีพครู ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม มีความภูมิใจในอาชีพ ขวนขวายหาความรู้ และมีอุดมการณ์ในการทำงาน

13) **คุณลักษณะซื่อสัตย์ต่ออาชีพครู** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ ไม่อาศัยหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ ไม่นำผลงานไปใช้ในทางทุจริต และไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตนเอง

14) **คุณลักษณะสุภาพเรียบร้อย** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ รู้จักวางตัว และแต่งกายให้เหมาะสม ใช้ถ้อยคำและวาจาสุภาพเหมาะกับกาลเทศะ

15) **คุณลักษณะยึดมั่นในศาสนา** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การปฏิบัติตามหลักธรรม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และไม่วิจารณ์ศาสนาในทางเสื่อมเสีย

16) **คุณลักษณะมนุษยสัมพันธ์** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ การช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่เอาเปรียบ มีความจริงใจ รู้จักประสานประโยชน์ และปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

17) **คุณลักษณะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งอบรมสั่งสอนนักเรียนให้รักษาสาธารณสมบัติ เข้าร่วมกิจกรรม และให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน

18) **คุณลักษณะความสามัคคี** พฤติกรรมที่ครูให้ความสำคัญคือ ช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน และร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหา

ส่วน www.Kroobannok.Com 2552 : 2 ได้ระบุคุณลักษณะของครูที่ดี 10 ประการ ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความประพฤติ ทั้งทางกายและวาจาและใจ ที่แสดงถึงความเคารพในกฎหมายระเบียบประเพณีของสังคม และความประพฤติที่สอดคล้องกับอุดมคติหรือความหวังของตนเอง โดยให้ยึดส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนตัว

2. ความซื่อสัตย์สุจริตและความยุติธรรม หมายถึง การประพฤติที่ไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบ หรือคดโกงผู้อื่นหรือส่วนรวม ให้ยึดถือหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผน และกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์

3. ความขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาอาชีพ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่ทำให้เสียเวลาชีวิตและปฏิบัติกิจอันควรกระทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

4. ความสำนึกในหน้าที่และการงานต่าง ๆ รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่เอาใจเอาเปรียบสังคมและไม่ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่สังคม

5. ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม วิจัยและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ความประพฤติในลักษณะสร้างสรรค์และปรับปรุงมีเหตุมีผลในการทำหน้าที่การงาน

6. ความกระตือรือร้นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีความรักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง ความประพฤติที่สนับสนุนและให้ความร่วมมือ ในการอยู่ร่วมกันโดยยึดผลประโยชน์ของสังคมให้มากที่สุด

7. ความเป็นผู้มีพละนามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หมายถึง ความมั่นคงและจิตใจ รู้จักบำรุงรักษาและจิตใจให้สมบูรณ์ มีอารมณ์แจ่มใสมีธรรมะอยู่ในจิตใจอย่างมั่นคง

8. ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและมีอุตมคติเป็นที่พึ่ง ไม่ไว้วางใจหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยไม่จำเป็น

9. ความภาคภูมิใจและการรู้จักทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมแบบไทยๆ มีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมของตนเองและทรัพยากรธรรมชาติ

10. ความเสียสละ และเมตตาอารี กตัญญูกตเวทิต์ กล้าหาญ และความสามัคคีกัน หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกถึงความแบ่งปัน เกื้อกูลผู้อื่น ในเรื่องของเวลากำลังกาย และกำลังทรัพย์

www. “งานวันนี้” .com ระบุคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพนักแนะแนว ดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และมีความรู้ในเรื่องการแนะแนวอาชีพ และแนะแนวการศึกษา

2. เป็นผู้มีความรู้ร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีบุคลิกลักษณะเป็นที่น่าเลื่อมใส

3. มีความสุขุมรอบคอบ ใจเย็น ควบคุมสติอารมณ์ได้ดี หนักแน่น อดทน

4. มีความพร้อมในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

5. มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ได้ในขณะปฏิบัติงาน

6. มีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความเข้าใจ และให้ความอบอุ่นแก่ผู้มาขอการปรึกษาแนะนำ

7. เป็นผู้เก็บรักษาความลับของผู้มาติดต่อได้ดี

8. เป็นคนมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์และปัญหาได้ดี

9. มีความสามารถในการฟัง และการสื่อสาร และการถ่ายทอดได้ดี

10. มีความสนใจในเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้ หมั่นรับการอบรมเพื่อให้ได้มีความรู้ใหม่ๆ มีความสนใจและมีความรู้เท่าทันต่อกระแสเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ และแนะแนว

11. มีความสามารถในการนำทางด่วนข้อมูลข่าวสารมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการแนะแนว

2. บทบาทและคุณสมบัติของอาจารย์แนะแนว (วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี และศิริพันธ์ ดำรงผล, 2530 : 274-276) อาจารย์แนะแนวจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

- 1) จัดบริการแนะแนว ให้แก่นักเรียนทั้ง 5 บริการ
- 2) เป็นผู้ประสานงาน กับผู้บริหารของโรงเรียน ครูและบุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรหรือสถาบันในชุมชน เกี่ยวกับงานแนะแนว
- 3) เป็นผู้ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับงานแนะแนวให้นักเรียน บุคลากรภายใน และภายนอกทราบ
- 4) มีความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับงานแนะแนว
- 5) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ไม่ว่าผู้นั้นจะมีฐานะเศรษฐกิจทางสังคมอย่างไรก็ตาม
- 6) มีสุขภาพจิตที่ดี มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ที่มั่นคงสามารถเผชิญปัญหาได้ โดยไม่ตีโพยตีพายเกินกว่าเหตุ
- 7) เป็นผู้ที่มีความเห็นใจ มีความจริงใจไม่เสแสร้ง มีความเมตตา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
- 8) เป็นคนที่มีเหตุผล กล่าวคือ สามารถเข้าใจปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง เข้าใจที่มาของสาเหตุของปัญหา และวินิจฉัยหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล
- 9) เป็นนักฟังที่ดี มีศิลปะในการพูด รวมทั้งมีความรู้สึกไวและเข้าใจต่อความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น
- 10) เป็นคนขยัน หมั่นหาความรู้อยู่เสมอ รวมทั้งขยัน อดทนในการทำงาน โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย
- 11) รักษาความลับ ของนักเรียนได้

ผู้เขียนได้รวบรวมแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ ครูแนะแนวและนักการศึกษาหลายท่าน สรุปคุณลักษณะของอาจารย์แนะแนวที่ดีในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์
2. มีความยุติธรรม และตรงต่อเวลา
3. มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานแนะแนว ตลอดจนมีความรู้ใหม่ๆ เท่าทันกระแสเหตุการณ์ในปัจจุบัน
4. รักษาความลับของผู้รับบริการ
5. มีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นในหน้าที่และผลงาน

6. มีความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
7. มองโลกในแง่ดี
8. ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมผู้รับบริการให้พัฒนาศักยภาพได้เต็มที่
9. มีความซื่อสัตย์ จริงใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

นอกจากนี้ ผู้เขียนคิดว่าอาจารย์แนะแนวที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ในห้องเรียนแบบอบอุ่น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีคุณค่า และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เต็มที่ และจูงใจให้นักเรียนไปขอรับบริการให้การปรึกษาและบริการแนะแนวมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่มีนักเรียนมีปัญหาของแต่ละบุคคล

ข้อควรคำนึง อาจารย์แนะแนวควรพิจารณาตนเอง ว่าสร้างปัญหาในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน หรือไม่ตามคุณลักษณะที่ไม่ดี ดังนี้ (โสทธิผล มีทรัพย์, 2522 : 17)

1. ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคณะครู และบุคลากรภายนอก
2. โกรธ โมโหง่าย จุนเจียวง่าย อารมณ์ไม่มั่นคง บุคลิกไม่เหมาะสม
3. ขาดประสบการณ์ของความเป็นครู
4. ขาดลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี
5. มีความรู้ด้านแนะแนว แต่เอาไปใช้ไม่เป็น
6. ขาดอุดมการณ์ในการทำงาน เช่น ทำเพราะหวังสองชั้น
7. มีปัญหาส่วนตัวและครอบครัว แล้วไม่สามารถปรับตัว หรือที่เขาว่าครูแนะแนวมีปัญหาเสียเอง นั้นแหละ

สรุป

การฝึกภาคสนามวิธีการสอนวิชาแนะแนว เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจิตวิทยาการให้การปรึกษาในสถานศึกษา ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เรียนพัฒนาทุกด้าน เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยแบ่งแยกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) กิจกรรมแนะแนว
- 2) กิจกรรมนักเรียน
- 3) กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์

วิชาแนะแนว (หรือ กิจกรรมแนะแนว) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

คุณลักษณะของอาจารย์แนะแนวที่ดี เช่น

- 1) มุ่งมั่นในผลงาน
- 2) ตรงต่อเวลา
- 3) ยุติธรรมในการตัดสินผลการเรียน (ผ่าน หรือไม่ผ่าน)
- 4) ยุติธรรมในการตัดสินปัญหา
- 5) จัดบริการแนะแนว
- 6) เป็นผู้ประชาสัมพันธ์
- 7) มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานแนะแนว
- 8) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 9) เป็นคนมีเหตุผล
- 10) รักษาความลับของนักเรียน

คำถามท้ายบท

1. ทำไมนักศึกษาจึงต้องมีการฝึกภาคสนามในการสอนวิชาแนะแนว
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคืออะไร มีลักษณะอย่างไร
3. วิชาแนะแนว กับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
4. จงอธิบายคุณลักษณะของอาจารย์แนะแนวที่ดี มา 5 ลักษณะ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
5. ท่านคิดว่าอาจารย์ในโรงเรียนทุกคนสามารถเป็นอาจารย์สอนวิชาแนะแนวที่มีประสิทธิภาพได้หรือไม่ เพราะเหตุใด